

TARTALMI ÖSSZEFOGLALÓK

Bevezető

GICZI András

Könyvtári Figyelő (Library Review) 28. (64.) évf. 2018. Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás különszám 9 – 12. p.

A Könyvtári Figyelő ez évi, a „Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás” EFOP-1.3.1-15-2016-00001 projekt keretében megjelenő különszámban a könyvtáros, múzeumpedagógus, építész szerzők a közösségi terek megújuló funkcióival, a közösségek által rokonszenvvel kísért térszervezéssel, a közgyűjtemények használócentrikus, szolgáltatásközpontú, közösségvezérelt működését bemutató írásaikkal kapcsolódnak a projekt szakmai céljaihoz.

Tárgyszavak: Együttműködés; Építési kérdések; Felsőoktatási könyvtár; Használói elégedettség; Könyvtárhasználat; Közművelődési intézmény; Közművelődési könyvtár; Közösségi tér; Könyvtárpropaganda; Marketing; Nyilvánosság -könyvtáré; Társadalmi követelmények

Tanulmányok

Közterek és közösségek. A hordozható olvasóterem

JÓNA László

Könyvtári Figyelő (Library Review) 28. (64.) évf. 2018. Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás különszám 13 – 19. p.

Számos vizsgálat prognosztizálta, hogy a közeljövőben a városi köztereknek a mostaninál is jelentősebb szerepük lesz. A közterek vonzereje, hogy megkülönböztetés nélkül, mindenki számára lehetőséget adnak találkozássra, kapcsolatépítésre, pihenésre, a szabadidő eltöltésére. Az amerikai Köztér projekt (Project for Public Spaces, PPS) azt vizsgálta, mitől válik egy tér népszerűvé, és hogy milyen preferenciái vannak a teret használó közösségeknek. Hazai példaként a szerző saját online felmérésének megállapításaira utal a közterek és parkok használatával, illetve e közterek kialakításával kapcsolatban jelentkező elvárásokról. Mivel az emberek igénylik a közösségi programokat a köztereken, a szerző erre

két jól bevált példát mutat be: a New York-i The UNI Projectet, valamint az osztrák StadtLesen programot. Mindkettő olvasással egybekötött, az olvasást, ismeretszerzést népszerűsítő rendezvényforma, a köztéren elhelyezett könyvszekrényekre támaszkodva.

Tárgyszavak: Közösségi tér; Olvasás; Olvasási program; Szabadidő eltöltése; Városépítész

A könyvtár szerepe és lehetőségei a közösségi jól-létben

KOVÁCSNÉ KORENY Ágnes

Könyvtári Figyelő (Library Review) 28. (64.) évf. 2018. Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás különszám 20 – 26. p.

A közösség jól-létének (community well-being) lényegi eleme, hogy jó személyes kapcsolatok, élhető közösségi terek és infrastruktúra, valamint a társadalmi igazságosságot, méltányosságot követő közösségek vegyék körül az embereket. A könyvtárak, illetve a könyvtárosok számára ez konkrétan azt jelenti, hogy a közösség szükségleteinek megfelelő, ún. közösségvezérelt szolgáltatások kialakítására kell törekedniük. Ehhez ismerniük kell a szolgáltató közösség demográfiai, statisztikai jellemzőit, majd a partnerségi kapcsolatokra támaszkodva meg kell ismerniük a közösség által elvárt szolgáltatási igényeket és ötleteket, melyek megvalósítására törekednie kell a könyvtáraknak. A szerző részletesen bemutatja az öt fázisú, eredményalapú tervezési és értékelési modellt (OPBE-modell), melyet minden könyvtár sikerrel alkalmazhat.

Tárgyszavak: Használói elégedettség; Igényfelmérés; Könyvtári közösségfejlesztés; Közösségi tér; Szolgáltatások használata; Társadalmi követelmények

Alkotó használók – tudásmegosztás és kreatív „piszkos” terek a könyvtárban

KERTÉSZ Zoltán

Könyvtári Figyelő (Library Review) 28. (64.) évf. 2018. Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás különszám 27 – 36. p.

A könyvtár feladatai kezdettől fogva a tudás, az ismeretek gyűjtése, tárolása, annak szolgáltatása és

az élményadás köré szerveződtek. Nincs ez máshogy manapság sem. Míg a múltban a könyv hozzáférhetősége jelentette az élményt, később az informatika és az Internet elterjedése tette népszerűvé az intézményeket. Mára az új technológiák, például a 3D nyomtatás, a robotika, az alkotás öröme kezd beszivárogni a közgyűjteményi szolgáltatások körébe. A Békés Megyei Könyvtár elindult ezen az úton, több uniós forrású pályázat támogatásával, melyek egymást erősítve az életminőség javítását, az élet-hosszig tartó tanulást, az oktatás támogatását, az esélyegyenlőséget tekintik céljuknak. Írásom ezen fejlesztések és kísérletek kezdeteit mutatja be.

Tárgyszavak: Használói igények; Közösségi tér, Megyei könyvtár; Szabadidő eltöltése, Szolgáltatások használata; Társadalmi elvárások

Szeretetmárka építése elkötelezett fogyasztókkal

ISTÓK Anna

Könyvtári Figyelő (Library Review) 28. (64.) évf. 2018. Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás különszám 37 – 50. p.

A könyvtári marketing olyan szolgáltatásmarketing, melyre alapvetően igazak az üzleti világban alkalmazott marketing irányelvek, mégis számos problémával szembesülnek, akik egy könyvtári „terméket” akarnak eladhatóvá tenni. A Gödöllői Városi Könyvtár és Információs Központ (GVKIK) másfél évtized alatt kidolgozott egy szeretetmárkára épülő marketing modellt, melynek négy alapvető lépése a következő: célközönség kialakítása és megismerése, célzott szolgáltatásfejlesztés velük együttműködve, közösségépítés, és a szolgáltatás helyett a szeretetmárka reklámozása. A szeretetmárka felépítésének az eredménye, hogy elkötelezett, hűséges fogyasztókkal, azaz olvasókkal dolgozunk együtt. A publikáció számos példát mutat be arra, hogyan érdemes a folyamaton végigmenni, hogyan lehet tervszerűen, rendszerszinten működtetni a marketinget egy könyvtárban, valamint a második részben egy különösen fontos célcsoporttal való építkezés folyamatát ismerteti: a gödöllői könyvtár kamasz célcsoportra épülő marketing munkáját.

Tárgyszavak: Használói igények; Könyvtárpropaganda; Marketing, Nyilvánosság -könyvtáré, Szolgáltatások használata; Városi könyvtár

A kultúra interaktív fogyasztói. Hogyan vonjuk be a látogatóinkat a szolgáltatás folyamatába

CZÉKMÁNY Anna

Könyvtári Figyelő (Library Review) 28. (64.) évf. 2018. Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás különszám 51 – 56. p.

Milyen lehetőségei vannak napjainkban egy országos közgyűjtemény múzeumpedagógusainak, ha nem csupán teoretikus választ keresnek arra kérdésre, mitől lesz egy múzeum látogató-központú, hanem mindennapi gyakorlatukban is igyekeznek szem előtt tartani ezt a fogalmat, legyen szó múzeumpedagógiai foglalkozásokról, programszervezésről vagy akár célcsoport meghatározásról? Hogyan épüljön fel egy múzeumi foglalkozás, melynek elsődleges célja a csoportmunka előtérbe helyezésével az egyéni kreativitás megélésének, a látottak élményszerű tapasztalásának elősegítése.

Milyen célcsoportokat és hogyan szólíthat meg egy irodalmi múzeum? Hogyan érhető el a középiskolás korosztály, hogyan lehet kapcsolatba lépni a pedagógus kollégákkal? Felhasználhatók kapcsolatépítésre a web nyújtotta lehetőségek? Milyen felelőssége van Magyarországon egyik legnagyobb közintézményének abban, hogy mindenki számára hozzáférhetővé váljon?

A kérdések egyikére sem adható egyetlen, egyértelműen helyes válasz, ezért a szerző arra tesz kísérletet, hogy címszavakban ismertesse, hogy a Petőfi Irodalmi Múzeum múzeumpedagógusai milyen válaszokat fogalmaztak meg, s hogy a könyvtáros kollégákkal is elindulhat szakmai, kritikai párbeszéd a közintézmények látogató-központúságának lehetőségeiről, határaitól.

Tárgyszavak: Általános iskolás, középiskolás használó, Didaktika, Irodalompropaganda; Kiállítás; Közösségi tér; Petőfi Irodalmi Múzeum; Múzeumpedagógia; Társadalmi elvárások

Digitális tartalmak egyenlő esélyű hozzáféréseinek biztosítása. A Cselekvő Közösségek Wiki

NAGY Andor

Könyvtári Figyelő (Library Review) 28. (64.) évf. 2018. Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás különszám 72 – 77. p.

Akadálymentesítésen nemcsak a fizikai értelemben (épületek, járművek, közterek) vett környezet akadálymentesítését értjük, hanem az elektronikus szolgáltatások, webes felületek akadálymentesítését is. Az Európai Unió pályázatok keretében meg-

valósuló projekteknél általában minden szempontból megkövetelik az akadálymentességet. Hazánkban több jogszabály tárgyalja a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosítását, melybe beleértik az interneten elérhető felületek akadálymentességét is. A webes felületek akadálymentesítésének technikai leírását 2012-ben minősítették szabványnak, amelynek alapja a World Wide Web Consortium (W3C) által kidolgozott útmutató. Az útmutató a webes tartalmak akadálymentességének három szintjét (A, AA és AAA) határozta meg a következő alapelvek szem előtt tartásával: észlelhetőség, működtethetőség, érthetőség és robusztusság. A *Cselekvő Közösségek Wiki* megtervezésekor emelt szintű akadálymentesség valósult meg (AA szint). A szerző, aki a wiki technikai és tartalmi fejlesztésének koordinálásáért felel, részletesen ismerteti a fejlesztés nehézségeit, kiemelt figyelemmel az akadálymentesítésre és annak fenntarthatóságára. A cikk jó gyakorlatként és útmutatóként szolgálhat mindazok számára, akik webes felületeik kialakítása vagy azok átgondolása előtt állnak. A wiki elérhetősége: <https://cswiki.hu>

Tárgyszavak: Akadálymentesítés; Esélyegyenlőség; Nyilvánosság – közgyűjtemény; Szolgáltatások használata; Társadalmi igények; Web; WCAG; Web Akadálymentesítési Útmutató

Kitekintés

A jövő könyvtári terei

VIRÁGOS Márta

Könyvtári Figyelő (Library Review) 28. (64.) évf. 2018. Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás különszám 57 – 71. p.

A *Fokozatváltás a felsőoktatásban* című felsőoktatási stratégia szerint a terület megújulása érdekében az intézményeknek a hagyományos oktatásközpontú szemlélettől a hallgatók személyes igényeire figyelni tudó, adaptív, problémamegoldó oktatási modell szerinti működés felé kell haladniuk. A jövő felsőoktatásának kulcsszavai: verseny, minőség, teljesítmény, siker. A könyvtáraknak – mint a tanulás helyszíneinek – újra kell gondolniuk és át kell alakítaniuk nemcsak szolgáltatásaikat, hanem fizikai tereiket és

az infrastruktúrájuk működését is. A felsőoktatásba érkező Z generáció számára a hagyományostól eltérő innovatív környezetet kell biztosítani a tájékozódáshoz, tanuláshoz, tudományos munkához és a közösségi élethez egyaránt. A szerző fotókkal illusztrált külföldi példákat idéz a modern tanulóterekre, és ötletet ad a felhasználók tervezésbe való bevonására, ahogy ez a DEENK egyes egységeiben meg is valósult.

Tárgyszavak: Egyetemi hallgató; Enteriőr; Könyvtárépület, felsőoktatási; Közösségi tér, Szolgáltatások használata

Könyvszemle

Olvasótermekből tanulóterek: a könyvtárak mint az informális tanulás színterei

Better library and learning space. Projects, trends and ideas. Ed. by Les Watson, London, Facet, cop. 2013. 278 p. (Ism.: **Szabó Piroska**)

Könyvtári Figyelő (Library Review) 28. (64.) évf. 2018. Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás különszám 79 – 92. p.

A könyvtári szolgáltatások jövőbeli fejlesztése összefügg a terek átalakításával, a használó közösség igényeire figyelő, elvárásait követő enteriőrök megalkotásával. A gyűjteményes kötet szerzői az elméleti kérdések (tanulás, tér, tervezés, technológia) tárgyalása mellett példák sokaságán keresztül mutatják be a közkönyvtárakban és felsőoktatási könyvtárakban megteremthető új típusú, korszerű technológiával ellátott tanulótereket, amelyek a csendes, egyéni tanulásra alkalmas zónákat és a kreatív munkának is helyet kínáló könyvtári közösségi tereket egyaránt magukban foglalják. A kötet fotókkal illusztrált esettanulmányai az Egyesült Államok, Európa, Ázsia és Ausztrália könyvtárépítési trendjeiről adnak áttekintést.

Tárgyszavak: Enteriőr; Könyvtárépület -közművelődési; Könyvtárépület -egyetemi, főiskolai; Szolgáltatások használata; Recenzió; Társadalmi követelmények

2018 SPECIAL ISSUE

ACTING COMMUNITIES –
ACTIVE COMMUNITY INVOLVEMENT

EFOP-1.3.1-15-2016-00001

- ⊙ GICZI ANDRÁS: INTRODUCTION TO THIS SPECIAL ISSUE

STUDIES

- ⊙ JÓNA LÁSZLÓ: PUBLIC SPACES AND COMMUNITIES. THE PORTABLE READING ROOM
- ⊙ KOVÁCS-KORENY ÁGNES: THE ROLE AND OPPORTUNITIES OF LIBRARIES IN THE WELL-BEING OF COMMUNITIES
- ⊙ KERTÉSZ ZOLTÁN: CREATIVE USERS – KNOWLEDGE SHARING AND CREATIVE SPACES IN LIBRARIES
- ⊙ ISTÓK ANNA: CREATING A LOVE BRAND WITH DEVOTED CONSUMERS
- ⊙ CZÉKMÁNY ANNA: INTERACTIVE CONSUMERS OF CULTURE. HOW TO INVOLVE VISITORS IN SERVICES
- ⊙ NAGY ANDOR: EQUAL CHANCES IN ACCESS TO DIGITAL CONTENT. THE WIKI OF THE ACTIVE COMMUNITIES PROJECT

OUTLOOK

- ⊙ VIRÁGOS MÁRTA: THE LIBRARY SPACES OF THE FUTURE

BOOK REVIEWS

- ⊙ FROM READING ROOMS TO LEARNING SPACES. LIBRARIES AS PLACES OF INFORMAL LEARNING BETTER LIBRARY AND LEARNING SPACE. PROJECTS, TRENDS AND IDEAS. ED. BY LES WATSON, LONDON, FACET, COP. 2013. 278 P. (REVIEWED BY SZABÓ PIROSKA)